

STATSMINISTERENS KONTOR

Pressemelding

Nr.: 66/1999

Dato: 10. april 1999

Sperrefrist:

REGJERINGEN SVARER PARTENE I TARIFFOPPGJØRET

Statsminister Kjell Magne Bondevik svarte lørdag ettermiddag på henvendelsen fra partene i lønnsoppgjøret 1999, om kompetansereformen. Svaret ble gitt i to brev som ble overlevert til partene med kopi til riksmeglingsmannen; ett brev til LO og NHO – med kopi til AF, Akademikerne, HSH og KS, og ett brev til YS.

Brevene følger vedlagt.

Postadresse:
Postboks 8001 Dep
0030 OSLO

Kontoradresse:
Akersgt. 42
OSLO

Telefon –
sentralbord:
22 24 90 90
Org.nr.:
972 417 777

Presse- og Info.seksj.
Telefon: 22 24 40 07
Telefaks: 22 24 95 03

Statssekretær
Gunnar Husan
Telefon: 22 24 40 06
Privat: 22 49 19 30

Informasjonssjef
Øivind Østang
Telefon: 22 24 40 37
Privat: 22 22 28 01

STATSMINISTEREN

Oslo, 10. april 1999

Landsorganisasjonen i Norge
Næringslivets Hovedorganisasjon

TARIFFOPPGJØRET 1999 - KOMPETANSEREFORMEN

Det vises til notatet om tariffoppgjøret 1999 og kompetansereformen fra LO og NHO som ble overlevert under møtet hos meg 25. mars 1999.

Partene i arbeidslivet har lagt stor vekt på tiltak for å styrke kompetanse i arbeidslivet. Regjeringen er positiv til dette og vil aktivt bidra til økt satsing på etter- og videreutdanning gjennom ulike tiltak. Dette er viktig for å utvikle norsk arbeids- og samfunnsliv i årene fremover. En slik kompetansereform må ta form av en prosess basert på et nært samarbeid mellom myndigheter og partene i arbeidslivet. Regjeringen ser for seg en gradvis innføring og utvikling av reformen.

Det inntektspolitiske samarbeidet har vært en viktig forutsetning for den gode økonomiske utviklingen i Norge gjennom store deler av 1990-tallet. Et styrket inntektspolitisk samarbeid er nødvendig dersom vi igjen skal få moderat pris- og kostnadsvekst og unngå ytterligere tap av konkurransevne. Regjeringen legger derfor stor vekt på å videreføre dette samarbeidet, herunder samarbeid om en kompetansereform, som ledd i den økonomiske politikken.

En moderat pris- og kostnadsvekst er nødvendig for å holde høy sysselsetting og lav arbeidsledighet i årene framover. Dette er i sin tur nødvendig for å opprettholde og videreutvikle våre velferdsordninger.

Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene har anslått den gjennomsnittlige årslønnsveksten i 1998 til om lag 6¼ prosent. Dette er om lag dobbelt så høyt som hos våre handelspartnere. De høye lønnstilleggene i fjor bidro videre til et gjennomsnittlig lønnsoverheng inn i 1999 på 3¼ pst. Overhengen alene tilsvarer om lag den forventede årslønnsveksten hos våre handelspartnere i 1999.

I Utvalget for forberedelse av inntektsoppjøret 1999 (Arntsen-utvalget), som la fram sin rapport 1. mars i år, var det bred enighet om nødvendigheten av en moderat pris- og kostnadsvekst. Utvalget mente at ambisjonsnivået må være at lønnsveksten i Norge i 1999 begrenses til om lag 4,5 % og bringes ned på samme veksttakt som hos våre handelspartnere i løpet av to år. Videre var det enighet om hovedtrekkene i en kompetansereform. Regjeringens videre arbeid med tiltak for styrket kompetanse vil ta utgangspunkt i analysene og tilrådingene fra dette utvalget.

Hvis vi ikke får pris- og kostnadsveksten raskt ned til internasjonalt nivå, vil resultatet lett bli en særnorsk høy rente over lang tid, som sammen med svekket konkurransevne vil kunne føre til en betydelig og langvarig økning i arbeidsledigheten. Både norske erfaringer fra 1980-tallet og internasjonale erfaringer viser dette.

Siktemålet for en kompetansereform må være å gi den enkelte mulighet til kompetanseutvikling og livslang læring. Tiltakene må i størst mulig grad tilpasses arbeidslivets behov, slik at de bidrar til økt verdiskaping i årene framover. Økt omfang av etter- og videreutdanning vil imidlertid også innebære at folk midlertidig tas ut av arbeidsstyrken og at behovet for arbeidskraft i undervisningstilbud kan øke. Det må derfor legges stor vekt på situasjonen i arbeidsmarkedet når reformen skal fases inn. En kompetansereform bør videre i stor utstrekning bygge på arbeidslivet som læringsarena. Tilrettelegging av fleksible arbeidsformer, herunder økt bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), vil kunne motvirke pressproblemer i arbeidsmarkedet.

Myndighetenes bidrag til å finansiere økt innsats for etter- og videreutdanning vil være konsentrert om tilrettelegging av utdanningstilbud, og om utdanningsfinansiering gjennom de etablerte ordningene i Statens lånekasse for utdanning. Dette vil medføre betydelige merutgifter i årene framover. De økte bevilgningene må innpasses i en helhetlig budsjettpolitikk, hvor den statsfinansielle handlefriheten opprettholdes. Hvis ikke, svekkes myndighetenes mulighet til å bruke budsjettpolitikken aktivt for å stabilisere den økonomiske utviklingen. Dermed svekkes også grunnlaget for det inntektspolitiske samarbeidet. Dersom Arntsen-utvalgets intensjon om kostnadsutviklingen i årene framover ikke nås, undergraves grunnlaget for myndighetenes mulighet til å bidra til utviklingen av kompetansereformen.

Nedenfor gjennomgås nærmere Regjeringens planer for myndighetenes bidrag til økt satsing på etter- og videreutdanning:

Permisjonsrett

Regjeringen vil fremme en odelstingsproposisjon med forslag om individuell rett til utdanningspermisjon i vårsesjonen 1999.

Anerkjennelse og dokumentasjon av realkompetanse

Regjeringen vil fortsette arbeidet med å etablere et system for anerkjennelse og dokumentasjon av realkompetanse.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil samarbeide nært med partene i arbeidslivet om dokumentasjonsordninger innenfor videregående opplæring, og med sikte på at dokumentasjonsordninger i arbeidslivet utvikles slik at realkompetanse kan godskrives i utdanningssystemet.

Utvalget som utreder høyere utdanning etter år 2000 (Mjøs-utvalget), der både arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner er representert, skal om kort tid avgi en delutredning om dokumentasjon og verdsetting av realkompetanse innenfor høyere utdanning.

Forholdene burde derfor ligge til rette for å få utviklet et system for dokumentasjon og verdsetting av voksnes realkompetanse som har legitimitet både i arbeidslivet og i utdanningssystemet.

Prosjektet for dokumentasjon av realkompetanse vil bli satt i gang umiddelbart, og Regjeringen tar sikte på en videreføring og videreutvikling fra neste år.

Tilbud om grunn- og videregående opplæring til voksne

Det er et offentlig ansvar å gi et tilbud om grunn- og videregående opplæring til voksne ("Ny sjanse"). I dag er ikke tilbudene i videregående opplæring godt nok tilrettelagt for denne gruppen. Det er særlig viktig å utvikle mer fleksible utdanningstilbud tilpasset voksne. Et godt system for fastsettelse av realkompetanse, muligheten for komprimerte utdanningsløp og ordningen under § 20 i Lov om fagopplæring i arbeidslivet, vil sammen med økt bruk av IKT bidra til at videregående opplæring blir mindre kostnadskreven enn opplæring for unge. Fordelingen av kostnadene ved tiltak for bedre utdanningstilbud mellom staten og fylkeskommunene må innpasses i de årlige budsjettbehandlingene.

På tilbydersiden ønsker Regjeringen en aktiv bruk av bl a studieforbund, fjernundervisningsinstitusjoner, private tilbydere og ressursentrene ved de videregående skolene som finnes i alle fylker.

Arbeidsmarkedsetaten vil i samarbeid med organisasjonene i arbeidslivet utarbeide felles informasjon om den bistand etaten kan yte overfor arbeidsgivere, arbeidstakere og arbeidssøkere for å realisere kompetansereformen.

Regjeringen vil følge opp Stortingets vedtak om rett for voksne til grunnskoleopplæring. Videre vil Regjeringen fremme forslag som sikrer tilbud om videregående opplæring for voksne født før 1978.

Regjeringen vil foreslå tiltak som sikrer at tilbud om videregående opplæring for voksne innføres fra skoleåret 2000-2001, dvs fra august 2000.

Kompetanseutviklingsprogram

Regjeringen er innstilt på å foreslå bevilgninger til delfinansiering av et kompetanseutviklingsprogram (utviklingskontrakter og utvikling av nye opplæringstilbud) for utvikling av markedet for etter- og videreutdanning, på til sammen om lag 400 mill. kroner over en 2-3 års periode. Den første bevilgningen vil bli fremmet i budsjettet for 2000. Deretter tar Regjeringen sikte på en gradvis opptrapping av innsatsen. Opptrappingen og videreføringen vil være avhengig av målsettingen mht. pris- og kostnadsveksten framover som partene kom fram til i Arntsen-utvalget.

Planleggingen av en slik ordning vil starte opp allerede høsten 1999, og det forutsettes at partene i arbeidslivet er med i styringen og planleggingen av ordningen. Den konkrete styringsmodellen vil således bli drøftet med organisasjonene på forhånd. En mulig modell er at organisasjonene er representert i ett eller flere programstyrer som avgjør fordelingen av midler til ulike prosjekter og tiltak. Programmene må utformes fleksibelt.

Det legges vekt på en økt integrering av IKT og bruk av multimedia for å bidra til en kostnadseffektiv kompetanseutvikling, og på at kompetanseutvikling for arbeidslivet også i framtiden i stor grad må skje på arbeidsplassen. Prosjekter vil kunne initieres av enkeltvirksomheter, kommuner, nettverk av virksomheter, bransjeorganisasjoner, tariffparter mv. Det legges vekt på at prosjekter som gir tilbud om grunn- og videregående opplæring ("Ny sjanse"), kan gjennomføres på denne måten. Utviklingsprosjektene forutsetter en betydelig egenandel fra søkerne.

Ordningen bør evalueres løpende, og erfaringene som høstes vil danne grunnlag for videre utvikling av etter- og videreutdanningstilbud. Det er viktig at ordningene utformes på en slik måte at den ikke fortrenger den omfattende etter- og videreutdanningen som allerede eksisterer.

Finansiering av livsopphold

Regjeringen legger vekt på at offentlig utdanningsfinansiering i størst mulig grad baseres på en likebehandling av ulike grupper. Det legges derfor til grunn at statlig finansiering av livsopphold ved etter- og videreutdanning og ved fullføring av grunn- og videregående opplæring for voksne baseres på de etablerte finansieringsordningene i Statens lånekasse for utdanning. Regjeringen vil i forbindelse med statsbudsjettet for neste år foreslå endringer i Lånekassens regler som gjør at ordningene tilpasses bedre voksnes behov. Regelendringene bør gjøres gjeldende for alle grupper, slik at reglene ikke bidrar til å utsette ordinær utdanning. Særlig med tanke på "Ny sjanse"-gruppen, er det mest aktuelt å endre grensen for avkorting mot egen inntekt og behovsprøvingen av forsørgertillegget. Regjeringen er innstilt

på å foreslå en vesentlig økning av avkortingsgrensen. Dette vil bidra til å legge forholdene til rette for å kombinere støtte fra lånekassen og bidrag fra arbeidsgiver til livsopphold under etter- og videreutdanning.

Regjeringen vil i kontakt med organisasjonene, arbeide videre med spørsmålet om særlige regler i en overgangsfase, for arbeidstakere født før 1978 ("Ny sjanse"-gruppen). Det er ønskelig at slike regler kan stimulere til opplæring organisert slik det er vist til under avsnittet "kompetanseutviklingsprogram".

Forskriftene for tildeling av lån og stipend i lånekassen følger skoleåret. De aktuelle endringene vil kunne skje fra skoleåret 2000-2001.

Med vennlig hilsen

Kjell Magne Bondevik

Kopi: Riksmeglingsmannen
AF, Akademikerne, HSH, KS

STATSMINISTEREN

Oslo, 10. april 1999

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

TARIFFOPPGJØRET 1999 - KOMPETANSEREFORMEN

Det vises til organisasjonens brev av 7. april 1999.

Partene i arbeidslivet har lagt stor vekt på tiltak for å styrke kompetanse i arbeidslivet. Regjeringen er positiv til dette og vil aktivt bidra til økt satsing på etter- og videreutdanning gjennom ulike tiltak. Dette er viktig for å utvikle norsk arbeids- og samfunnsliv i årene fremover. En slik kompetansereform må ta form av en prosess basert på et nært samarbeid mellom myndigheter og partene i arbeidslivet. Regjeringen ser for seg en gradvis innfasing og utvikling av reformen.

Det inntektspolitiske samarbeidet har vært en viktig forutsetning for den gode økonomiske utviklingen i Norge gjennom store deler av 1990-tallet. Et styrket inntektspolitisk samarbeid er nødvendig dersom vi igjen skal få moderat pris- og kostnadsvekst og unngå ytterligere tap av konkurransevne. Regjeringen legger derfor stor vekt på å videreføre dette samarbeidet, herunder samarbeid om en kompetansereform, som ledd i den økonomiske politikken.

En moderat pris- og kostnadsvekst er nødvendig for å holde høy sysselsetting og lav arbeidsledighet i årene framover. Dette er i sin tur nødvendig for å opprettholde og videreutvikle våre velferdsordninger.

Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene har anslått den gjennomsnittlige årslønnsveksten i 1998 til om lag 6¼ prosent. Dette er om lag dobbelt så høyt som hos våre handelspartnere. De høye lønnstilleggene i fjor bidro videre til et gjennomsnittlig lønnsoverheng inn i 1999 på 3¼ pst. Overhenget alene tilsvarer om lag den forventede årslønnsveksten hos våre handelspartnere i 1999.

I Utvalget for forberedelse av inntektsoppgjøret 1999 (Arntsen-utvalget), som la fram sin rapport 1. mars i år, var det bred enighet om nødvendigheten av en moderat pris- og kostnadsvekst. Utvalget mente at ambisjonsnivået må være at lønnsveksten i Norge i 1999 begrenses til om lag 4,5 % og bringes ned på samme veksttakt som hos våre handelspartnere i løpet av to år. Videre var det enighet om hovedtrekkene i en kompetansereform. Regjeringens videre arbeid med tiltak for styrket kompetanse vil ta utgangspunkt i analysene og tilrådingene fra dette utvalget.

Hvis vi ikke får pris- og kostnadsveksten raskt ned til internasjonalt nivå, vil resultatet lett bli en særnorsk høy rente over lang tid, som sammen med svekket konkurranseevne vil kunne føre til en betydelig og langvarig økning i arbeidsledigheten. Både norske erfaringer fra 1980-tallet og internasjonale erfaringer viser dette.

Siktemålet for en kompetansereform må være å gi den enkelte mulighet til kompetanseutvikling og livslang læring. Tiltakene må i størst mulig grad tilpasses arbeidslivets behov, slik at de bidrar til økt verdiskaping i årene framover. Økt omfang av etter- og videreutdanning vil imidlertid også innebære at folk midlertidig tas ut av arbeidsstyrken og at behovet for arbeidskraft i undervisningstilbud kan øke. Det må derfor legges stor vekt på situasjonen i arbeidsmarkedet når reformen skal fases inn. En kompetansereform bør videre i stor utstrekning bygge på arbeidslivet som læringsarena. Tilrettelegging av fleksible arbeidsformer, herunder økt bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), vil kunne motvirke pressproblemer i arbeidsmarkedet.

Myndighetenes bidrag til å finansiere økt innsats for etter- og videreutdanning vil være konsentrert om tilrettelegging av utdanningstilbud, og om utdanningsfinansiering gjennom de etablerte ordningene i Statens lånekasse for utdanning. Dette vil medføre betydelige merutgifter i årene framover. De økte bevilgningene må innpasses i en helhetlig budsjettpolitikk, hvor den statsfinansielle handlefriheten opprettholdes. Hvis ikke, svekkes myndighetenes mulighet til å bruke budsjettpolitikken aktivt for å stabilisere den økonomiske utviklingen. Dermed svekkes også grunnlaget for det inntektspolitiske samarbeidet. Dersom Arntsen-utvalgets intensjon om kostnadsutviklingen i årene framover ikke nås, undergraves grunnlaget for myndighetenes mulighet til å bidra til utviklingen av kompetansereformen.

Nedenfor gjennomgås nærmere Regjeringens planer for myndighetenes bidrag til økt satsing på etter- og videreutdanning:

Permisjonsrett

Regjeringen vil fremme en odelstingsproposisjon med forslag om individuell rett til utdanningspermisjon i vårsesjonen 1999.

Anerkjennelse og dokumentasjon av realkompetanse

Regjeringen vil fortsette arbeidet med å etablere et system for anerkjennelse og dokumentasjon av realkompetanse.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil samarbeide nært med partene i arbeidslivet om dokumentasjonsordninger innenfor videregående opplæring, og med sikte på at dokumentasjonsordninger i arbeidslivet utvikles slik at realkompetanse kan godskrives i utdanningssystemet.

Utvalget som utreder høyere utdanning etter år 2000 (Mjøs-utvalget), der både arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner er representert, skal om kort tid avgi en delutredning om dokumentasjon og verdsetting av realkompetanse innenfor høyere utdanning.

Forholdene burde derfor ligge til rette for å få utviklet et system for dokumentasjon og verdsetting av voksnes realkompetanse som har legitimitet både i arbeidslivet og i utdanningssystemet.

Prosjektet for dokumentasjon av realkompetanse vil bli satt i gang umiddelbart, og Regjeringen tar sikte på en videreføring og videreutvikling fra neste år.

Tilbud om grunn- og videregående opplæring til voksne

Det er et offentlig ansvar å gi et tilbud om grunn- og videregående opplæring til voksne ("Ny sjanse"). I dag er ikke tilbudene i videregående opplæring godt nok tilrettelagt for denne gruppen. Det er særlig viktig å utvikle mer fleksible utdanningstilbud tilpasset voksne. Et godt system for fastsettelse av realkompetanse, muligheten for komprimerte utdanningsløp og ordningen under § 20 i Lov om fagopplæring i arbeidslivet, vil sammen med økt bruk av IKT bidra til at videregående opplæring blir mindre kostnadskrevende enn opplæring for unge. Fordelingen av kostnadene ved tiltak for bedre utdanningstilbud mellom staten og fylkeskommunene må innpasses i de årlige budsjettbehandlingene.

På tilbydersiden ønsker Regjeringen en aktiv bruk av bl a studieforbund, fjernundervisningsinstitusjoner, private tilbydere og ressursentrene ved de videregående skolene som finnes i alle fylker.

Arbeidsmarkedsetaten vil i samarbeid med organisasjonene i arbeidslivet utarbeide felles informasjon om den bistand etaten kan yte overfor arbeidsgivere, arbeidstakere og arbeidssøkere for å realisere kompetansereformen.

Regjeringen vil følge opp Stortingets vedtak om rett for voksne til grunnskoleopplæring. Videre vil Regjeringen fremme forslag som sikrer tilbud om videregående opplæring for voksne født før 1978.

Regjeringen vil foreslå tiltak som sikrer at tilbud om videregående opplæring for voksne innføres fra skoleåret 2000-2001, dvs fra august 2000.

Kompetanseutviklingsprogram

Regjeringen er innstilt på å foreslå bevilgninger til delfinansiering av et kompetanseutviklingsprogram (utviklingskontrakter og utvikling av nye opplæringstilbud) for utvikling av markedet for etter- og videreutdanning, på til sammen om lag 400 mill. kroner over en 2-3 års periode. Den første bevilgningen vil bli fremmet i budsjettet for 2000. Deretter tar Regjeringen sikte på en gradvis opptrapping av innsatsen. Opptrappingen og videreføringen vil være avhengig av målsettingen mht. pris- og kostnadsveksten framover som partene kom fram til i Arntsen-utvalget.

Planleggingen av en slik ordning vil starte opp allerede høsten 1999, og det forutsettes at partene i arbeidslivet er med i styringen og planleggingen av ordningen. Den konkrete styringsmodellen vil således bli drøftet med organisasjonene på forhånd. En mulig modell er at organisasjonene er representert i ett eller flere programstyrer som avgjør fordelingen av midler til ulike prosjekter og tiltak. Programmene må utformes fleksibelt.

Det legges vekt på en økt integrering av IKT og bruk av multimedia for å bidra til en kostnadseffektiv kompetanseutvikling, og på at kompetanseutvikling for arbeidslivet også i framtiden i stor grad må skje på arbeidsplassen. Prosjekter vil kunne initieres av enkeltvirksomheter, kommuner, nettverk av virksomheter, bransjeorganisasjoner, tariffparter mv. Det legges vekt på at prosjekter som gir tilbud om grunn- og videregående opplæring ("Ny sjanse"), kan gjennomføres på denne måten. Utviklingsprosjektene forutsetter en betydelig egenandel fra søkerne.

Ordningen bør evalueres løpende, og erfaringene som høstes vil danne grunnlag for videre utvikling av etter- og videreutdanningstilbud. Det er viktig at ordningene utformes på en slik måte at den ikke fortrenger den omfattende etter- og videreutdanningen som allerede eksisterer.

Finansiering av livsopphold

Regjeringen legger vekt på at offentlig utdanningsfinansiering i størst mulig grad baseres på en likebehandling av ulike grupper. Det legges derfor til grunn at statlig finansiering av livsopphold ved etter- og videreutdanning og ved fullføring av grunn- og videregående opplæring for voksne baseres på de etablerte finansieringsordningene i Statens lånekasse for utdanning. Regjeringen vil i forbindelse med statsbudsjettet for neste år foreslå endringer i Lånekassens regler som gjør at ordningene tilpasses bedre voksnes behov. Regelendringene bør gjøres gjeldende for alle grupper, slik at reglene ikke bidrar til å utsette ordinær utdanning. Særlig med tanke på "Ny sjanse"-gruppen, er det mest aktuelt å endre grensen for avkorting mot egen inntekt og behovsprøvingen av forsørgertillegget. Regjeringen er innstilt på å foreslå en vesentlig økning av avkortingsgrensen. Dette vil bidra til å legge forholdene til

rette for å kombinere støtte fra lånekassen og bidrag fra arbeidsgiver til livsopphold under etter- og videreutdanning.

Regjeringen vil i kontakt med organisasjonene, arbeide videre med spørsmålet om særlige regler i en overgangsfase, for arbeidstakere født før 1978 ("Ny sjanse"-gruppen). Det er ønskelig at slike regler kan stimulere til opplæring organisert slik det er vist til under avsnittet "kompetanseutviklingsprogram".

Forskriftene for tildeling av lån og stipend i lånekassen følger skoleåret. De aktuelle endringene vil kunne skje fra skoleåret 2000-2001.

Med vennlig hilsen

Kjell Magne Bondevik

Kopi: Riksmeglingsmannen